

A Békásmegyeri Veres Péter Gimnázium Pedagógiai programja

**A HELYI TANTERV ÁLTALÁNOS
RENDELKEZÉSEI**

Tartalom

A választott kerettanterv:	3
A négy évfolyamos és a nyolc évfolyamos gimnázium óraterve	4
Szabadon választható tantárgyak, kötelezően választandó foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	8
Az oktatásban használatos könyvek, segédletek kiválasztásának intézményi elvei	10
A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai	11
A mindennapos testedzést szolgáló foglalkozások:	17
Az értékelés típusai	18
Belső vizsgák	21
Művészeti tevékenységek	23
Tanulmányok alatti vizsgák (osztályozóvizsga, javító vizsga, különbözeti vizsga) követelményei, részei, az értékelés szabályai.....	24
Átvétel szabályai.....	26
A csoportbontások szervezésének elvei	27
A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	28
A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	29
A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	30
A tanuló jutalmazásával összefüggő, a magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek.....	31
Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:	32
A kötelező, kötelezően választandó és választható érettségi vizsgatárgyak.....	33
A középszintű érettségi vizsga témakörei	34
Az előrehozott érettségi esetén a tantárgy további tanulásával kapcsolatos szabályok.....	35
A nevelőtestület által fontosnak tartott további elvek, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások.....	36
Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	37
Egészségfejlesztési program	38
A gimnázium könyvtár-pedagógiai programja.....	46

A választott kerettanterv:

51/2012.(XII.21.) számú EMMI rendelet 3. sz. és 5. sz. melléklete

A négy évfolyamos és a nyolc évfolyamos gimnázium óraterve

A négy évfolyamos gimnázium óraterve

Tantárgy	9.évf.		10.évf.		11.évf.			12.évf.		
	k ¹	v ²	k	v	k	v	f ³	k	v	f
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		2	4		2
1. idegen nyelv	5		4		6		2	0		2
2. idegen nyelv	3		3		4			6		
Matematika	4		4		3		2	4		2
Etika								1		
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		3		3		2	3		2
Filozófia								1		
Fizika	2		3		2		2			2
Kémia	2		2				2			2
Biológia-egészségtan	1		2		2		2	2		2
Földrajz	2		2							2
Ének-zene	1		1		1			1		
Dráma és tánc	1							1		
Mozgókép kultúra és média-ismeret					1					
Vizuális kultúra	1		1				2			2
Informatika	1	1	1				2			2
Technika, életvitel és gyakorlat								1		
Testnevelés és sport / Néptánc	5		5		5			5		
Osztályfőnöki	1		1		1			1		
Emelt szintű érettségire felkészítés							4			4
összesen	35		36		36			34		

1: k: kötelező

2: v: vállalt órák, a tantervi köv. teljesítéséhez szükséges, mindenki számára kötelező egyéb foglalkozás

3: f: emelt szintű érettségire felkészítő

A nyolc évfolyamos gimnázium óraterve

Tantárgy	5.évf.		6.évf.		7.évf.		8.évf.	
	k ¹	v ²	k	v	k	v	k	v
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4		4	
1. idegen nyelv	4		4		3	1	3	
2. idegen nyelv								
Matematika	4		4		4		4	
Erkölcstan	1		1		1		1	
Etika								
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek					2		2	
Természetismeret	2		2					
Fizika					2		2	
Kémia					2		2	
Biológia-egészségtan					1		2	
Földrajz					1		2	
Ének-zene	1		1		1		1	
Dráma és tánc	1							
Mozgóképkultúra és médiaismeret								
Vizuális kultúra	1		1		1		1	
Informatika			1		1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1		1		1			
Testnevelés és sport / Néptánc	5		5		5		5	
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire felkészítés								
<i>Klasszikus latin örökségünk</i>	2		2					
<i>Latin nyelv</i>			1		1	1		
<i>Filozófia</i>								
<i>Ógörög</i>	1							
Összesen	28		28		31		31	

A kerettanterv szerint:

1: k: kötelező,

2: v: ezek a pedagógiai programban foglaltak teljesítéséhez szükséges, mindenki számára kötelező egyéb foglalkozások

A nyolc évfolyamos gimnázium óraterve

Tantárgy	9.évf.		10.évf.		11.évf.		12.évf.	
	k ¹	v ²	k	v	k	f ³	k	f
Magyar nyelv és irodalom	4		4		4	2	4	2
1. idegen nyelv	4		4		6		0	
2. idegen nyelv	3		3		4		6	
Matematika	4		4		3	2	4	2
Erkölcstan								
Etika							1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2		3		3	2	3	2
Természetismeret								
Fizika	2		3		2	2		2
Kémia	2		2			2		2
Biológia-egészségtan	2		2		2	2	2	2
Földrajz	2		2			2		2
Ének-zene	1		1		1		1	
Dráma és tánc							1	
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1				1			
Vizuális kultúra	1		1			2		2
Informatika	1		1			2		2
Technika, életvitel és gyakorlat							1	
Testnevelés és sport / Néptánc	5		5		5	2	5	2
Osztályfőnöki	1		1		1		1	
Emelt szintű érettségire felkészítés						4		4
<i>Klasszikus latin örökségünk</i>								
<i>Latin nyelv</i>								
<i>Filozófia</i>							1	
<i>Ógörög</i>								
Összesen	35		36		36		34	

A kerettanterv szerint:

1: k: kötelező,

2: v: ezek a pedagógiai programban foglaltak teljesítéséhez szükséges, mindenki számára kötelező egyéb foglalkozások

3: f: emelt szintű érettségire felkészítő

Az osztályok engedélyezett heti időkerete és a tanulók heti kötelező óraszámának különbözete terhére az 5-6. évfolyam számára az alábbi délutáni foglalkozásokat tartjuk.

A helyi tantervi követelmények az alábbi foglalkozásokon való részvétellel teljesíthetőek.

Évfolyam	Foglalkozás megnevezése	óra
5.	Magyar nyelv és irodalom	2
	I. Idegen nyelv	2
	Matematika	2
	Informatika	2
	Furulya	2
	Szolfézs	1
	Természetismeret	1
	6.	Magyar nyelv és irodalom
I. Idegen nyelv	1	
Matematika	2	
Természetismeret	1	
Informatika	1	
Furulya	2	
Szolfézs	1	
Latin	2	

Az 5-6. évfolyamon a felhasználható időkeret terhére szervezett délutáni foglalkozások hozzájárulnak a tanulók mentális, akarati és érzelmi fejlődéséhez. Tanári irányítás mellett, személyre szabott instrukciókkal nagyban elősegítik, ill. megalapozzák többek közt:

- a tanulás tanulásának folyamatát, tanulási technikák elsajátítását
- a későbbi színvonalas önálló írásbeliséget, szövegértést
- a pontos és odafigyelő igényes munkát, az önellenőrzés fontosságát
- a belső motiváció kialakulását, az önjutalmazás technikáinak elsajátítását
- a feladat iránti elköteleződést
- az idegen nyelvek tanulási technikáinak megismerését
- a közös munkába való bekapcsolódás fontosságát
- kooperatív tanulási technikák elsajátítását
- az informatika adta lehetőségek kihasználását a tanulási folyamatban
- a művészetek iránti érdeklődés kialakítását
- monotónia túrét.

Tehetséggondozást, felzárkóztatást szolgáló foglalkozások a 7. évfolyamtól

igény és lehetőség szerint

- idegen nyelvi versenyfelkészítő szakkörök: 7-8. évfolyamon
- magyar nyelv, történelem, matematika, fizika, biológia, kémia tantárgyakból: 7-9. évfolyamon
- informatika tantárgyból: 7-10. évfolyamon
- OKTV felkészítő – magyar, történelem, matematika, fizika, kémia, informatika tantárgyakból: 11-12. évfolyamon
- csillagász szakkör az érdeklődők számára: 5-12. évfolyamon
- felzárkóztatás matematika, fizika tantárgyakból a 4 évfolyamos képzés 9-10. évfolyamán

Szabadon választható tantárgyak, kötelezően választandó foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

Az érettségire történő felkészülést segíti a 10-edikes szakköri rendszer. Kötelezően választandó az alábbi tantárgyak közül egy:

- Magyar nyelv és irodalom
- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- Matematika
- Fizika
- Biológia-egészségtan
- Kémia
- Földrajz
- Informatika

A heti 1 szakköri órát a jelentkezők számától függően osztály- vagy évfolyamszinten szervezzük meg.

A tanulói igények és az iskola lehetőségeinek függvényében más, a felsorolásban nem szereplő szakkörök is indulhatnak, amelyek azonban nem váltják ki a kötelezően választandó szakköröket.

Emelt szintű érettségire felkészítő tárgyak

- Magyar nyelv és irodalom
- Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek
- Matematika
- Fizika
- Biológia-egészségtan
- Kémia
- Földrajz
- Informatika
- Testnevelés
- Vizuális kultúra

Órarendi kötöttségek miatt a 11-12. évfolyamon egy-egy tantárgy választható az I., és a II. sávból.

I. sáv 11-12. évfolyamon	II. sáv 11-12. évfolyamon
Magyar nyelv és irodalom	Történelem társadalmi és állampolgári ismeretek
Matematika	Fizika
Biológia-egészségtan	Kémia
Kémia	Biológia

A táblázatban nem szereplő tantárgyak: Informatika, Földrajz, Testnevelés, Vizuális kultúra esetében az emelt szintű felkészítést az adott tanév órarendjében meghatározott időpontban, 11-12. évfolyamos tanulók számára összevonva tartjuk.

Idegen nyelv emelt érettségire felkészítését szakköri keretekben biztosítjuk.

Az emelt szintű csoportok szervezésének elve a jelentkezők számától függően:

- lehetőség szerint osztályonként (sok jelentkező esetén),
- képzési típus szerint, évfolyami szinten,
- évfolyami szinten.

Ha egy tárgyból több szakköri vagy emelt szintű csoport indul, lehetőség nyílik a csoport-, ill. pedagógusválasztásra az igazgató engedélyével, abban az esetben, ha ezzel nem alakulnak ki a hatékony munkát veszélyeztető, aránytalanul nagy létszámú csoportok, és természetesen akkor, ha ezt az órarend is lehetővé teszi.

Az oktatásban használatos könyvek, segédletek kiválasztásának intézményi elvei

szakmai követelmény:

- a munkaközösség által javasolt, lehetőség szerint egységesen használt tankönyvcsalád, amelynek minden évfolyamhoz tartozó része már rendelkezésre áll

adminisztratív követelmény:

- szerepeljen a hivatalos – KIR által közzétett – tankönyvlistán, mert a normatív támogatás csak ilyen tankönyvekre alkalmazható

minőségi követelmény:

- legyen több éven át használható

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

Alapértékek

Az iskola három alapértéket tart döntőnek:

- az igazságot,
- a jót,
- a szépet.

Ezek az értékek átfogóak, ezért tisztázni kell megközelítésüket, tartalmukat. Elsősorban azért, mert a neveléssel járó területek közül – társadalom, család, iskola – az utóbbi évtizedekben az iskola szerepe a fiatalokat fenyegető számtalan veszély ellensúlyozásában jelentősen megnövekedett.

Az igazságról

Az igazság fogalmának lényegi tartalma a létezés, a lét el nem rejtettsége.

A tudományokban a dolog és az értelem, a tárgy és a megismerés egymásnak megfelelése. A valóság azonban kimeríthetetlenül gazdag, így minden kérdésünkre tud valamit válaszolni, s éppen arra a kérdésre válaszol, amit felteszünk. A kérdések – így egész megismerésünk – egész emberségünket érintik, azaz minden megismerésünkben egész személyiségünk van jelen. Rajtunk – az iskolán, a tanárokon, tanulókon – múlik, hogy látásmódunkat beszűkítjük vagy kitágítjuk, a jelenségeket egysíkúan vagy sokoldalúan vizsgáljuk, a valóság felé felszínesen vagy elmélyülten közeledünk. Ebből számtalan pedagógiai feladat adódik mindaddig, míg a tanulók önállóan és szenvedéllyel, hivatással választják ki maguknak az igazságkeresés nekik megfelelő útját, területét.

A humanista iskola célja, hogy éppen ezt, az igazságkeresés szenvedélyét, módját életre szólóan felélessze tanulóiban. Meggyőzze a jövő értelmiségét, hogy éppen erről nem szabad lemondania. Az igazság prioritása az egyetemes kultúra alapja és eredménye. Ha az igazság prioritása megszűnik, megszűnnek az egyetemes kultúra alappillérei. Ezért döntő, hogy mit és hogyan tanítunk!

A jóról

A jó a valós viszonyoknak megfelelő cselekvés. Ez a kiindulás az igazság fogalmára épít. Ebben tehát olyan összefüggés rejlik, amelyben az értelem az elsődleges, mert csak az győzheti meg, csak az vezetheti az akaratot. Az igazság, az értelem ad biztonságot az akaratnak, e nélkül semmi nem áll biztosan, szükség van az igazság rendező, formáló, világos, mérlegelő erejére, különben az élet csak törtetés, tévelygés, s az ember sehol sem talál megnyugvást.

A jó fogalmához is számtalan érték kapcsolódik; az útkeresés gyötrelmei, a mérlegelések, vívódások, a remény, amely a gondok leküzdésében nélkülözhetetlen, és a szabadságnak az a tudata, hogy a jó választása növeli szabadságunkat, a rossz csökkenti azt.

A szépről

A legáltalánosabb értelmezés szerint a szép a belső igazság és a jóság megjelenése. A szépség vajúdás árán jelenik meg, úgy, hogy minden ellenállás ellenére is napfényre jut a belső igazság és jóság. A szép elutasít minden tőle idegent, minden hamisat, minden rendetlenséget. Minden igazi szépség erkölcsös.

A szép iránt elemi igény él minden emberben. Azért, mert a szépben létünk titkai tárulnak fel születésünktől halálunkig terjedően. E titkok megsejtésében a művészet segít. Segít, hogy az ember önmagára találjon, sőt önmaga fölé emelkedjen, s így hozza létre a tisztelet, a cso-

dálkozás, s a bizonyosság mellett vagy helyett a hit értékeit. Ezért a művészeteknek kimeríthetetlen értékei vannak a nevelésben, melyekkel iskolánk hatékonyan, sokoldalúan, nagy áldozatok árán is élni kíván (lásd ének, zene, tánc, vizuális kommunikáció, az irodalom és a nyelvek oktatása).

Az alapértékek megvalósításának elvei

Iskolánk a fenti alapértékek érdekében kíván dolgozni, és ennek az akaratnak az alapja egyrészt az a meggyőződés, hogy ezzel az egyén, a helyi társadalom és az egész emberiség ügyét, érdekeit szolgáljuk, másrészt az a feltételezés és hit, hogy a gyerekek nevelhetők, s hogy az eddigieknél többre taníthatók.

Munkánk alapját képezi tehát az a meggyőződés, hogy **a neveléstől és oktatástól függ, mit tartanak az emberek értéknek.** Valljuk továbbá, hogy a tehetség, az átlagon felüli adottság legalább egy területen minden emberben megvan, és az magas szintre fejleszhető. Így az iskola személyiségformáló és értékmevalósító feladataihoz feltétlenül szükséges:

- a nevelési funkciók folyamatos erősítése, fejlesztése;
- az oktatás színvonalának átgondolt biztosítása, az elkészült tantervek egysége.

Mindkét terület az alábbiakat foglalja magában:

1. Az egyes ember boldogulásának és az ország felemelkedésének érdekében fontosnak tartjuk, hogy tanulóink megértsék és megéljék: az ember életének igazi értelme a **munka, az alkotás**. S ez a legfőbb örömforrás is. Az iskola feladata ezért az alapértékek megvalósításában az értelmes, a becsületesen végzett **munkára nevelés**. Az iskolát akkor humanizáljuk igazán, ha a tanulókat életkoruknak megfelelő tevékenységre szoktatjuk, ha megismertetjük őket az alkotás boldogságával, a másokkal való **együttműködés**, vagy az egyéni munka bemutatásának örömeivel. Mert így tanulja meg a toleranciát, a **másik tiszteletét**, szeretetét.

Ezért szükséges a tanítási óra olyan felfogása, szervezése, ahol a tanuló önálló, problémamegoldó, megszerzett ismereteit felhasználó, gondolkodó és "előadó" szerepet tölt be. Az a tanuló, aki otthon vagy az órán átélte a tanulás, az alkotás kínját, örömét, s erről számot ad, adhat, felnőtt korában sem fogja a munkát terhesnek érezni. Ezért lehetőséget kell adni a tanulónak tudása, embersége, gondolkodása, munkája eredményének bemutatására. Ennek nem célravezető módja az, ha mindig elaprózott kérdésekkel provokálunk egy-egy szavas válaszokat. Gondolataik kifejtését várjuk el tanítványainktól. A tanulónak tehát dolgoznia kell, mert csak a munkában átélt szenvedés és boldogság teszi teljesé az ember életét, személyiségét, s csak az ilyen tanítás közelíti Teilhard de Chardin gondolatát: „A nevelő már közvetlen munkatársa a teremtésnek.”

A kisebb túlterhelés esetén a személyiség fejlődik, de az optimális terheléshez képest csak kisebb mértékben. A nagyobb túlterhelés esetén a személyiség károsodik és elfordul az értékektől, ez életre szóló visszamaradást idézhet elő.

A munka személyiségfejlesztő erejéről gondolkodva azt is látnunk kell, hogy az **emberi akaratra** nemcsak az értelmünk, hanem a **képzeletünk** is hat. Ebben az **olvasásnak** van óriási jelentősége, mert amikor a tanuló olvas, az páratlan mértékben fejleszti fantáziáját. Az **alkotó fantázia** pedig mind a tudományos, mind a művészeti, mind a hétköznapi életben nélkülözhetetlen.

Iskolánk gondot fordít a fizikai munkára is, ami a környezetvédelemhez, az osztályok, az iskola és környéke rendben tartásához szorosan kapcsolódik.

2. A humanista iskola jellemzője a **személyiségformálásban és értékmevalósításban a felelősség is**.

A felelősség a szeretetből táplálkozhat, és az életkorral változik. Aki **szeret**, az felelős. A tanári felelősséggel együtt jár a tanári követelmény. A humanista iskolában ez a három

- **szeretet, felelősség, követelés** – szervesen összetartozik. Még hozzá személyre szabott és fejlesztő követelés. Ha ez nincs, akkor parttalan liberalizmus lesz a szeretet, ha csak a kemény követelés van szeretet nélkül, akkor az lélektorzító lehet.
3. A felelősség, a szeretet és követelés szorosan kapcsolódik a **toleranciához**, az értékek lényeges eleméhez.
- Gyakran tapasztaljuk, hogy sok a valamilyen értékben elkülönülő tanuló. Az elkülönülés és a tolerancia hiánya szorosan összefügg. Gyakori veszély, hogy vagy nem vesszük észre, vagy felnagyítjuk azt.
- A közösségből való kiválás vágyának oka kettős: egyrészt, hogy az illető szabad legyen, másrészt, hogy más legyen.
- A serdülő ifjú a kiválás és az alkalmazkodás kettősségében vívódik. Az iskola akkor jár el helyesen, ha ezt **megértéssel** kezeli, és mindenkinek segít, hogy sajátosságait, eredményeit, sikereit a közösség is magáénak érezze.
- A toleranciához kapcsolódó érték az **egyenlőség** is.
- Az iskolának, amikor értékkel, el kell fogadtatni az adottságbeli, tehetségbeli vagy akár a szorgalomból származó különbségeket.
4. A tolerancia, a szeretet csak a **szabadság** keretei között kap értelmet.
- Hiszen szeretni, másokat elfogadni olyannak amilyen csak kényszer nélkül lehet. Ez a szabadság azonban csupán az önként vállalt fegyelem, az önként vállalt kötelesség szabadsága lehet.
- Az iskola, a közösség szabadsága mindig mindenki szabadsága is. Egymás szabadságának tiszteletben tartása párhuzamos azzal, hogy fölismerjük a magunk szabadságának korlátait.
- Tolerancia, szeretet és a helyesen értelmezett szabadság nélkül elképzelhetetlen az értékmegvalósítás, a társadalmi együttélés, az alkotó munka, az eredményes tanítás-tanulás. Csak a helyesen értelmezett szabadságban fejlődhet ki az autonóm személyiség, aki önmaga ismerője, felelős irányítója.
- A szabadság fogalmába beletartozik a **döntés**, a **választás** (vagy nem választás) szabadsága, felelőssége, és e felelősség átélése.
- A döntésre, a szabadságra csak akkor lesz képes az egyén, ha kifejlődött benne a **cselekvés** képessége is.
- Szabadnak lenni annyi, mint valamire képesnek lenni. Így a döntés lehetősége, felelőssége és végrehajtása a **demokrácia**, a **szabadság alapja**, ami igazán fejleszti a személyiséget.
5. Az **emberek közötti kapcsolat, együttműködés** különösen fontos az életben. Az életvitel és életmód szerves része. Ezért kialakítása és minősége döntő kérdés a személyes boldogságban, boldogulásban.
- A kapcsolatokat az **emberi méltóság**, a természetesség, és a jó munkán alapuló tekintély és tisztelet szabályozza.
- A kapcsolatok fejlesztésében különös gondot kell fordítani a kommunikációra, amely elősegítheti a másik ember megismerését, elfogadását, megértését.
6. Az iskola **külső képe** is nevel. A falak, a tárgyak színei, a bútorok, képek.
- Iskolánk az alapértékek érdekében tehát a **komplex hatások elvét vallja**.
- Ez azt jelenti, hogy iskolánkban mindenki és minden esemény, történés, tárgy, eszköz, épület stb. nevel.

A pedagógiai feladatok megvalósítása

Mindazon tevékenységek, feladatok rendszere, amelyeket a pedagógiai folyamat számára kiválasztunk, a komplex személyiségfejlődést szolgálják. Tudjuk, hogy ez a folyamat csak a családdal szoros együttműködésben valósulhat meg, erre az együttműködésre törekszünk.

Kétéves (5–6. osztály, 7–8, 9–10. osztály és 11–12. osztály) korosztályonkénti bontásban fogalmazzuk meg a személyiség és a közösség fejlesztésére vonatkozó elvárásainkat és feladatainkat. A tanítási-nevelési folyamatok minden tényezőjét minden korosztály számára érvényesnek tartjuk; az alább kiemelt feladatok az adott korcsoport leghangsúlyosabb fejlesztendő feladatköreit jelzik.

Értelmi (kognitív) nevelés

5-6. osztály

- a gyerekek sokirányú érdeklődésének megerősítése, fenntartása
- kreatív gondolkodásmód kialakítása, illetve továbbfejlesztése
- a problémamegoldó képesség fejlesztése
- az irányított figyelem fejlesztése
- egyéni tanulási stratégiák megismerése, kidolgozása, alkalmazása
- tájékozódás az írott és képernyős médiában, az információk szelektálásának (hasznos, nem hasznos, szükséges, nem szükséges) módjai

7-8. osztály

- a tanulók által szabadon választott tevékenységek alaposabb megismerése és rendszeres gyakorlása
- a szabadidő önálló beosztása, megfelelő kihasználása
- a vállalások optimalizálása
- vitakészség kialakítása, a véleménykülönbségek elfogadása

9-10. osztály

- motiváció erősítése az egyéni választott tudományterületek megismerésére
- az egyéni munka hatékonyságának növelése
- az egyéni érdeklődésétől távolabb eső területek értékeinek felismerése, elfogadása

11-12. osztály

- a tudományos vagy azt közelítő gondolkodásmód kialakítása, tájékozottság a választott szakmai területen, pályaorientáció
- az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének kifejlesztése

Érzelmi-akarati (affektív) nevelés

5-6. osztály

- önmegfigyelés
- egymásra figyelés
- tolerancia (a diákok sokféleségének elfogadása)
- önfegyelm gyakorlása

7-8. osztály

- önismeret
- konfliktuskezelési technikák megismerése, alkalmazásuk gyakorlása nem csak mesterséges helyzetekben
- stressz kezelés, a túlterheltség elkerülése
- segítségkérés és –nyújtás
- kooperációs készség fejlesztése

- pozitív gondolkodásmód kialakítása
- a kitűzött feladatok érdekében erőfeszítések vállalása, a kitartás erősítése

9-10. osztály

- megfelelő önértékelés kialakítása
- túlzásoktól és szélsőségektől mentes önérték-tudat létrehozása
- mások értékeinek felismerése és elismerése
- vállalható célok keresése, kitűzése
- önuralom fejlesztése, az azonnali igény kielégítésre törekvés korlátozása
- érzelmi kiegyensúlyozottság, az affektív állóképesség növelése

11-12. osztály

- reális énkép kialakítása
- felelős döntéshozási képesség kialakítása és gyakorlása
- stressz kezelés, konfliktuskezelés
- kitartó munka a hosszú távú, kitűzött célok érdekében (továbbtanulás)
- az emberi jogok ismerete és tisztelete
- érzelmek verbalizálása

Erkölcsei (morális, etikai) nevelés**5-6. osztály**

- a család szerepének megismertetése, családi életre nevelés
- gyerek és felnőtt kapcsolatának sokfélesége
- az anyagi javak, mások és a saját tulajdon megbecsülése, megóvása
- segítőkészség megértő-elfogadó magatartás
- a társadalom által elvárható illemszabályok ismerete és betartása
- őszinteség
- kötelességtudat
- az élet tisztelete és védelme
- természetes és épített környezet megbecsülése, óvása

7-8. osztály

- a haza fogalma, hazaszeretet; a nemzeti kultúra megbecsülése
- hagyományok fontossága (iskolai és iskolán kívüli hagyományok)
- vallási és etnikai tolerancia
- a káros társadalmi kihívások elutasításának képessége
- mások munkájának megbecsülése

9-10. osztály

- az európaiság, multikulturalizmus elfogadása
- saját elveinek, gondolatainak vállalása
- fogyatékkal élők problémáinak megértése, segítségük
- az előítéletek elutasítása, a sztereotípiák kritikus kezelése
- empatikus viselkedés

11-12. osztály

- felelősségvállalás a párkapcsolatokban és a barátságokban

- a politikai véleménykülönbségek elfogadása, a saját álláspont kulturált képviselése, vitakészség
- különböző normarendszerek elfogultságoktól mentes összehasonlítása
- a szélsőséges politikai nézetek elutasítása
- állampolgárrá nevelés, a demokratikus elvek ismerete és alkalmazása

A mindennapos testedzést szolgáló foglalkozások:

A gyakorlati megvalósítása a következőképpen zajlik. Heti három testnevelés óra és két délutáni edzés. Aki külsős egyesületben sportol annak az edzések látogatásáról a tanév – és a második félév – elején is hivatalos igazolást kell hoznia.

Az 5–6. évfolyamon a heti három óra testnevelés és két óra táncfoglalkozás elégíti ki a törvényi előírásokat. Ezen kívül számukra lehetőséget biztosítunk az iskola keretein belül szervezett délutáni testedzések igénybevételére is. A választási lehetőségek a következők:

- Labdarúgás
- Röplabda
- Kosárlabda

A 9.c osztályban az előírt heti 5 testnevelés órát a következőképpen oldjuk meg:

- 3 testnevelés óra
- 1 néptánc óra
- 1 délutáni, iskolai kereteken belül szervezett testedzés, vagy külsős egyesületek edzései

A 7. évfolyamtól, a 9.c osztály kivételével a heti 3 testnevelés óra mellé 2 órát kell igazolni iskolai kereteken belül, van külső szakosztályban.

Iskolai kereteken belül az alábbi választási lehetőségek vannak a tantárgyfelosztás függvényében:

- Labdarúgás
- Röplabda
- Kosárlabda
- Kondicionálás
- Frizbi

Az értékelés típusai

A szaktárgyi értékelés alkalmával általában a diákok szóbeli vagy írásbeli teljesítményét vizsgáljuk; a képességek értékelésénél bonyolultabb magatartásokat is figyelembe veszünk.

A pedagógiai értékelés funkciói meglehetősen sokrétűek. Az értékelés funkciója alapján az értékelési eljárások három alapvető típusát használjuk:

- A diagnosztikus értékelés célja a helyzetfeltárás.
- A formatív értékelés a visszacsatolással segíti a diákok tanulási tapasztalatszerzését.
- A szummatív értékelés egy nevelési szakaszt lezáró minősítés.

A diagnosztikus értékelés a humán tantárgyak körében a helyzetfeltárás eszköze, az „induló” tudás megállapítására szolgál. Diagnosztikus értékelésre kerül sor, amikor például új tanárként elkezdünk egy osztályt tanítani, vagy egy új anyagrész tanításának megkezdésekor bizonytalan, hogy a diákok birtokában vannak-e az elsajátítandó anyagrészt megalapozó ismereteknek. Ilyen módon tanárként információkat szerzünk arra vonatkozóan, hogy diákjaink hol tartanak. A diagnózis alapján dönthetünk arról, hogy munkánkat hogyan kezdjük, illetve folytassuk a vizsgált tanulócsoporthoz. Így lehet érdemben megalapozni a stratégiát.

Az értékelés e típusa tehát egyértelműen a pedagógus tájékozódását szolgálja, így szerezhetik meg a további munka megtervezéséhez szükséges információk. Ebből következik, hogy ilyen jellegű felmérésre nem adható érdemjegy, de a következtetéseket a diákokkal érdemes megosztani, mivel ettől az együttműködési hajlandóság növekedése várható.

A diagnosztikus értékelés lényege célzott kérdések, illetve feladatok megfogalmazása. A kérdéseket tervszerűen, a további céljaink ismeretében kell adni, hogy a válaszokból származó világos legyen az alapozó ismeretek szintje. Más értékelési típusokhoz hasonlóan a diagnosztikus felmérés is lehet szóbeli vagy írásbeli, de általában a *szóbeli* diagnosztikus eljárások több irányú hasznot hajtanak:

- ez a módszer új tanárként az ismerkedésre, egymás stílusának megismerésére is lehetőséget teremt;
- a személyesség révén kontaktusteremtésre, ill. –tartásra alkalmas;
- sokkal árnyaltabb kép alakítható a felkészültségről, a meglévő képességekről, mivel a válaszok alapján megfogalmazódó új kérdéseket folytatólagosan föltehetjük, illetve új aspektusok kerülhetnek előtérbe;
- egyúttal ismétlésre, gyakorlásra is módot ad, és így a diákok ismereteinek kisebb hiányosságai, bizonytalanságai azonnal kiküszöbölhetők.

Az írásbeli teljesítményértékelést általában gyorsabbnak tartják, ám a fenti előnyök írásbeli felméréstől nem várhatóak. Gyorsan pergő kérdésekkel pedig a szóbeli diagnosztikus eljárás sem túl időigényes.

Ez a tantervünkben a magyar irodalom és nyelv tantárgynál 5. évfolyamon jelentős, ahol a felvételi után tisztázni kell a hozott értékeket és meg kell teremteni a továbbhaladáshoz nélkülözhetetlen közös alapokat.

Történelemből nincsenek előtanulmányai a diákoknak. Figyelni kell azonban arra, hogy komoly háttértudással érkeznek hozzánk a diákok, s érdemes beépíteni az órák menetébe a diákok ismeretét is. Ezt főleg kiselőadások formájában lehet hasznosítani.

Földrajzból szintén nincsenek előképzettségeik. Itt az általános ismereteikre lehet alapozni egy diagnosztikus mérés után.

Az etika és a filozófia tantárgyaknál minden esetben érdemes felmérni, hogy más tantárgyakkal kapcsolatban milyen ismeretanyaggal érkeznek a diákok az adott évfolyamon. Akár

irodalomból, akár történelemből is előfordulhat, hogy bizonyos filozófiatörténeti korszakról már beszéltek.

A formatív értékelést igen találóan formáló-segítő értékelésnek is nevezik, mivel a tananyag feldolgozása közben zajló segítségnyújtást tűzi ki célul. A diákok munkájának — helyesen tervezett és lebonyolított — szaktárgyi értékelése visszajelez

- a tanuló felé arról, hogy teljesítménye mennyire felel meg a tanár igényének;
- a tanárnak arról, hogy munkája mennyire eredményes; következtetést enged arra, hogy mely tevékenysége korrigálandó vagy hibás.

E kétirányú jelzés révén szabályozza egyfelől a tanulás, másfelől a tanítás folyamatát. A gyakran megnyilvánuló nézeteltérésekkel szemben a formatív értékelés során adott érdemjegy nem *minősíti* a diákot. A témakörök feldolgozása közbeni (formatív) értékelés nem ítélkezik, hanem segít, irányít. Fontos, hogy a tanulók folyamatos visszajelzést kapjanak munkájukról. Szükség van *szóbeli feleltetésre, az órai aktivitás jutalmazására, az önként vállalt szorgalmi feladatok*, például egy-egy otthon elkészített és az iskolában bemutatott kísérlet vagy kiselőadás értékelésére, sőt a rendszeres füzet- és házi feladat-ellenőrzésre és minősítésre is. A tanulói munka értékelésének igen lényeges része az *osztályzatok szóbeli értelmezése, árnyalása*, az előrelépés irányának kijelölése és a biztatás. A fejlesztő értékeléshez segítséget nyújtanak a tankönyvek, feladatgyűjtemények kérdései, feladatai.

A tanulói teljesítmények értékelésének szerepe többoldalú. *Egyrészt* a tanulót (szülőt) tájékoztatja, hogy a diák mennyire felel meg az elvárásoknak. A minősítő értékelésben rendszerint osztályzatot adunk. Ezzel elősegítjük, hogy minden tanuló a tőle telhető maximumot nyújtsa, és szokjanak rá az önértékelésre is. *Másrészt* sok tanuló teljesítményét összegezve jelzést ad a tanárnak, esetleg az oktatás szervezőinek a tantárgy oktatásának hatékonyságáról. Munkánkba beillesztjük a *diagnosztikus értékelést* is. Ilyenkor azt vizsgáljuk, hogy a korábban tanultakból mire építhetünk, mik a hiányosságok. Diagnosztikus értékelés esetén nem feltétlenül adunk osztályzatot.

Ajánlott félévente legalább 3 osztályzat és egy témazáró dolgozat.

A szóbeli felelet során a felelő az előző egy-két óra anyagából számol be. Tanulóinktól idővel egyre inkább megköveteljük a szóbeli kifejezést, azaz hogy képesek legyenek tudásukról ilyen formában is számot adni. Ez természetesen nem merülhet ki szabályok, definíciók megértés nélküli reprodukálásában. A tanulónak tudnia kell a tanult fogalmakat, törvényeket szabatosan, pontosan megfogalmazni, a kísérletet, mérést elmondani és értelmezni, feladatot megoldani, a szóban forgó jelenségek gyakorlati jelentőségét ismertetni.

Az írásbeli számonkérés formája lehet: teszt, „totó”, fogalom-meghatározás, táblázat-, ill. grafikon-készítés és -értelmezés, ábraelemzés, problémamegoldás, leírt kísérlet értelmezése, kísérlet megtervezése, számítási feladatok stb. *Röpdolgozat* a megelőző 1-2 óra anyagából bármelyik tanórán történhet. Ezt nem kell előre bejelenteni; egyszeres súllyal szerepel a tanuló értékelésében. *Rész-témazáró* lehet 3-5 óra anyagából, ezt az előző órán jelezni kell a tanulóknak. A *témazáró dolgozat* anyaga a helyi tantervnek megfelelően egy-egy egység, fejezet. A témazáró időpontját a diákok legalább egy héttel a dolgozatírás előtt már tudják. Témazáró dolgozat érdemjegyét kétszeres súllyal számítjuk be az átlagba.

A szummatív értékelés összegző minősítést ad arról, hogy valamely tanulmányi szakasz, pl. tanév végén a diák hogyan tett eleget a tanulmányi követelményeknek. A szummatív értékelés leggyakoribb formája a félévi és év végi osztályzat, valamint a vizsga.

A visszacsatolás révén mindhárom értékelési típus elősegíti a pedagógiai tervezést. A szummatív értékelés esetén persze ennek következménye már esetleg az értékelt diákokat nem érinti, hiszen például a vizsgán nyújtott teljesítmények alapján eldönthetjük, hogy valamely

anyagrészt a továbbiakban az addigitól eltérő módon tanítunk majd, de ez a következtetés már csak a következő évfolyamok munkájának tervezését segíti.

A magatartás és a szorgalom minősítése

A magatartás és szorgalom minősítéséről az ODB, az osztályfőnök és a szaktanárok javaslata alapján az osztályozó konferencia dönt. A diákok magatartásának értékelése nem jelenhet meg a tanulmányi osztályzatokban.

Nem lehet példás magatartású az a tanuló, akinek:

- bármely okból osztályfőnöki írásbeli megrovása van;
- szorgalmi osztályzata 4-esnél rosszabb;
- a konferencián legalább 3 tanár kifogást emel a példás kategória ellen.

Belső vizsgák

8 évfolyamos gimnázium

évfolyam	tantárgy	részei és formája	követelmények	értékelés
6.	idegen nyelv	írásbeli	Helyi tanterv 5-6. évfolyamokra vonatkozó 1. idegen nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	matematika	írásbeli	Helyi tanterv 5-6. évfolyamokra vonatkozó matematika tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
7.	informatika	írásbeli	Helyi tanterv 5-7. évfolyam tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	latin	írásbeli, szóbeli	Helyi tanterv 6-7. évfolyamokra vonatkozó latin nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
8.	matematika	írásbeli	Helyi tanterv 5-8. évfolyamokra vonatkozó matematika tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	magyar nyelv	írásbeli szövegértés, szövegalkotás, szóbeli 20 db nyelvtan tétel	Helyi tanterv 5-8. évfolyamokra vonatkozó magyar nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
9.	történelem	írásbeli és szóbeli / projekt bemutatása ¹	Helyi tanterv 5. évfolyamra vonatkozó <i>ógörög</i> , 5-6. évfolyamra vonatkozó <i>klasszikus latin örökségünk</i> tananyagának és kompetenciáinak kijelölt részei, valamint a 7-9. évfolyamokra vonatkozó <i>történelem</i> tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás

¹ A munkaközösség éves munkaterve alapján.

10.	földrajz	szóbeli	Helyi tanterv 7-10. évfolyamokra vonatkozó földrajz tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	kémia	írásbeli	Helyi tanterv 7-10. évfolyamokra vonatkozó kémia tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
11.	magyar nyelv és irodalom	írásbeli, szóbeli: 6 irodalom és 15 nyelvtan tétel	Helyi tanterv 9-11. évfolyamokra vonatkozó magyar nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás. A vizsga végső érdemjegyét 40%-ban az írásbeli és 60%-ban a szóbeli felelet adja.

4 évfolyamos gimnázium

évfolyam	tantárgy	részei és formája	követelmények	értékelés
10.	kémia	írásbeli	Helyi tanterv 9-10. évfolyamokra vonatkozó kémia tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
	történelem	írásbeli és szóbeli / projekt bemutatása ²	Helyi tanterv 9-10. évfolyamokra vonatkozó történelem tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás
11.	magyar nyelv és irodalom	írásbeli, szóbeli: 6 irodalom és 15 nyelvtan tétel	Helyi tanterv 9-11. évfolyamokra vonatkozó magyar nyelv tananyaga és kompetenciái	a középszintű érettségi vizsga százalékos értékelésének megfelelő osztályzás. A vizsga végső érdemjegyét 40%-ban az írásbeli és 60%-ban a szóbeli felelet adja.

A belső vizsgák nem buktató hatályúak. A vizsgát a sikeres szint (elégséges) eléréséig kell ismételni.

² A munkaközösség éves munkaterve alapján.

Művészeti tevékenységek

Az 5-6. évfolyamon tanulóink furulya és szolfézs oktatásban részesülnek.

A 6. évfolyamon, a tanév végén szülői bemutatón adnak számot megszerzett tudásukról.

A 7-8. évfolyamon kötelező egy művészeti tevékenység választása: énekkar, hangszer, vagy néptánc.

A 8. évfolyamon, a tanév végén szülői bemutatón adnak számot megszerzett tudásukról.

A 9. évfolyamtól szabadon választott szakköri foglalkozás keretében lehetőség van folytatni a művészeti tevékenységeket.

Tanulmányok alatti vizsgák (osztályozóvizsga, javító vizsga, különbözeti vizsga) követelményei, részei, az értékelés szabályai

Minden tantárgyból az értékelés a mindenkori középszintű érettségi százalékos eredményének megfelelő érdemjegyre váltásával történik.

Magyar nyelv és irodalom

A vizsga írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli nyelvtani része egy szövegértési teszt, irodalmi része egy szövegalkotási feladat. A vizsga szóbeli részében az adott szaktanár által a tananyagból adott magyar irodalom és magyar nyelv tételekből kell beszámolnia a diáknak.

Történelem, latin örökségünk

Osztályozó, javító, pótló és különbözeti vizsgák esetén követelmény az adott évfolyam helyi tantervben megadott tananyaga, előre kiadott tételek alapján. Amennyiben egynél több évfolyam tananyagára vonatkozik a vizsga, a tanuló annyi tételt húz, ahány évfolyam anyagából kell számot adnia tudásáról. Ebben az esetben nem köteles egy időben letenni a vizsgát, hanem joga van kérni, hogy évfolyamonként külön-külön alkalmakkor számolhasson be. A vizsgázó számára rendelkezésre álló idő: 30 perc felkészülés, 10 perc önálló kifejtés. A tanuló számára biztosítani kell középiskolai történelmi atlaszt. A vizsga lebonyolítása a középszintű írásbeli és szóbeli érettségi gyakorlatahoz igazodik.

Filozófia, etika

Az évfolyam helyi tanterve alapján egy megadott témában esszéírás, és rövid elméleti kérdésekből összeállított teszt.

Élő idegen nyelv

A vizsgát minden évfolyamon az adott évfolyamra vonatkozó tanterv illetve aktuális tanmenet témakörei alapján állítjuk össze és a következő vizsgarészekből állhat:

- olvasott szöveg értése
- nyelvi teszt
- szövegalkotás (e-mail, levél, fogalmazás)
- szóbeli rész

Matematika

A vizsgázó osztályában, csoportjában tanító matematikatanár feladata a tanév (félév) során feldolgozásra került témakörök kijelölése. A felkészülést az adott osztály által használt tankönyv, illetve a tanulók által készített órai jegyzetek, feladatlapok segíthetik.

Az osztályozó vizsga 60 perces írásbeli vizsga. A vizsgázó 5 feladatot kap, amely a számításos problémák megoldásán túl az elméleti tudást: definíciók, tételek kimondásának, alkalmazásának szintjét is méri.

Fizika

Követelmény: Az adott évfolyamon a helyi tantervben megadott tananyag az évfolyamon (osztályban) használt tankönyv és feladatgyűjtemény alapján.

A vizsga: Írásbeli. 7–8. évfolyam: 45 perc, 9–11. évfolyam: 60 perc. A feladatlap 3 vagy 4 számításos feladatot és 2-3 elméleti kérdést tartalmaz.

Biológia, kémia

Biológiából és kémiából a vizsgák tananyagát a tankönyvből adjuk meg oldalszám szerint. A vizsgák két részből állnak: írásbeli, 45 perc és szóbeli, 10 perc. Az eredményt 65%-ban az írásbeli rész adja.

Informatika

Az osztályozó vizsga egy részből áll: az adott tanév anyagából egy 90 perces feladatsor megoldása.

Mozgókép kultúra és médiaismeret

9. évfolyam: A tantervben érintett kérdéskörök fogalmainak számonkérése írásos formában (definíciók), egy szövegesen is kifejthető kérdéskör esszyszerű feldolgozása – elvárható terjedelem: min. 20 sor.

11. évfolyam: A tantervben érintett kérdéskörök fogalmainak számonkérése írásos formában (definíciók), egy szövegesen is kifejthető kérdéskör esszyszerű feldolgozása – elvárható terjedelem: min. 20 sor, egy rövidebb 10-15 perces képi szöveg tartalmi, formai jegyeinek elemző bemutatása-elvárható terjedelem: 20 sor

A vizsgák időtartama 60 perc.

Földrajz

A helyi tantervben meghatározott követelményekhez igazodva, az adott évben használt könyvből kerül meghatározásra.

A vizsga csak írásbeli részből áll. A feladatlap első része a topográfiai ismeretekre kérdez rá vaktérképen (a kiadott névanyagból), a második rész a témakörökhöz kapcsolódó feladatokból.

A vizsga időtartama: 45 perc.

Természetismeret

A vizsga időtartama: 45 perc.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei:

Magasabb évfolyamba léphet, aki az iskola helyi tantervének követelményeit legalább minimális (elégséges) szinten teljesítette.

Bukás esetén sikeres javítóvizsga után.

Átvétel szabályai

Osztálylétszámaink általában igen magasak, ezért tanulók más iskolából való átvételét csak rendkívüli esetekben van lehetőségünk komolyan megfontolni. Az átvétel feltételei:

1. A fogadó osztály létszáma ezt lehetővé teszi.
2. Az átjelentkezni kívánó tanuló tanulmányi átlageredménye a megelőző két félévben összesítve legalább jeles (4,75).
3. Sikeres részvétel a magyar nyelv és irodalom, illetve a matematika tantárgyakból írásbeli felmérőn, továbbá szóbeli tantárgyi meghallgatáson.

Az átjelentkezési kérelmeket emailben az intézmény vezetőjének kérjük benyújtani. A kérelemhez csatolni kell az átjelentkező előző két félévi tanulmányi eredményének másolatát.

A csoportbontások szervezésének elvei

A **csoportbontás**ban tanított tárgyak és a bontás szempontjai a következők lehetnek:

- Az I. idegen nyelvet (angol, német) csoportbontásban tanulják a tanulók. Az osztályon belüli csoportbontás történhet:
  - felezéssel az osztályon belüli arányok (pl. lány/fiú) figyelembevételével,
  - tudásszint szerinti bontással.
A csoportbontás módjára az érintett szaktanárok az osztályfőnökkel egyeztetve javaslatot tesznek, és az igazgató dönt. A csoportbontás hetedik és kilencedik év szeptemberében átalakítható.
  - a választott nyelvek szerint. Azonos nyelvből több csoport indulása esetén tudásszint szerinti bontásban.
- A második idegen nyelvet (angol, német, olasz, francia, orosz, spanyol) évfolyam- vagy osztályszinten szervezett csoportokban oktatjuk.
- A testnevelés órák alapvetően nemek szerinti csoportbontásban zajlanak.
- A matematika bontása:
  - nyolc évfolyamos: a 9. évfolyamon tudásszint, versenyekbe való bekapcsolódás, a hozzáállás és az ilyen irányú továbbtanulási szándék megléte mellett kerül bontásra. A szaktanárok javaslata alapján, a létszámadatokat is figyelembe véve az igazgató dönt. A csoportok összetételét évente felülvizsgáljuk. A 11-12. évfolyamon az egyik csoportot az emelt szintű érettségire készülők alkotják.
  - 4 évfolyamos osztályoknál a 9. osztályban a létszám és felkészültség egyensúlyának megteremtésével történik.
- A fizika tantárgy tanításában a 10-11. évfolyamokon alkalmazunk csoportbontást a várható továbbtanulási szándék szerint.
- Informatika tantárgyból az eszközpark mennyiségét figyelembe véve bontott csoportokkal dolgozunk, felezve az osztályokat.
- Biológiából a 11-12. évfolyamon alkalmazunk csoportbontást a továbbtanulási szándék szerint.
- Technika tantárgyból a 7. évfolyamon lány-fiú csoportokat, 5–6. illetve a 12. évfolyamon pedig vegyes csoportokat alakítunk ki.

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A 7. évfolyam kötelező feladata a kerületben élő és kisebbségi önkormányzatot alakított nemzetiségek kultúrájának megismerése.

A feladatot projekt módszerrel kell megoldani.

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

A tanulók fizikai fejlődésének mérése:

- Egy tanévben két alkalommal (szeptember-október és május-június hónapokban).
- Felmérendők köre: 5–12. osztályos tanulók
- Mérés felelősei: az osztályokban tanító testnevelő tanárok.
- Felmérés dokumentálása: nyilvántartó lapon és füzetben.
- Beszámolás és tájékoztatás: évfolyamonként, a tanévzáró értekezleten
- Alapmérések
- Gyorsaság és állóképesség: 60 m, 400 m, 800 m-es futás és 12 perces Cooper-futás próba.
- Mindezekon kívül a tanulók fizikai állapotának mérése az országos NETFIT rendszerhez igazodva évente egy alkalommal.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Figyelemmel kísérjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tartunk, együttműködünk a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt veszünk a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Az érzékelt problémák alapján javaslatokat, ajánlásokat teszünk a helyi döntéshozók részére a településen élő halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének javítása céljából.

Belső esélyegyenlőségi monitoring rendszert és szülői/gondviselői panasztételi mechanizmust működtetünk az intézményen belül. A belső monitoring rendszerben rögzítjük a hátrányos helyzetű tanulókat érintő főbb változásokat.

Az intézmény lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az intézmény vezetője felel.

Az intézmény befogadó légkört biztosít a tanuló számára.

Évente megvizsgáljuk, hogy minden, a működésére, pedagógiai munkára vonatkozó iránymutatásba, stratégiai dokumentumba (kiemelten a pedagógiai programba és az intézményi minőségirányítási programba) beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések.

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A jutalmazás a nevelés fontos területe.

A jutalmazások elvei megegyeznek a Pedagógiai Programban meghatározott értékekkel.

Jutalmat kaphat az a tanuló vagy közösség, aki, vagy amely kiemelkedő teljesítményt nyújt a tanulmányi, sport, művészeti munka, vagy a közösségi élet szervezése területén.

A jutalmazás formái:

- szaktárgyi dicséret szóban, írásban;
- osztályfőnöki, igazgatói, nevelőtestületi dicséret írásban;
- nyilvános, ünnepélyes jutalmazás: oklevél, könyv;
- tehetséggondozó táborokban való részvétel;

Jutalmat kaphat:

- Az a tanuló, aki kiemelkedő eredményt ért el (háziversenyen, kerületi, fővárosi, országos versenyen, vagy nemzetközi szinten) valamely szaktárgyban, a munkaközösség döntése alapján.
- Az a tanuló, aki az iskola hírnevét erősíti iskolai vagy iskolán kívüli eredményével.

Jutalmat kaphat az osztály

- Az idegen nyelvi vers- és prózamondó versenyen.
- Az ének-zenei versenyen.
- A vers- és prózamondó versenyen.
- A dramatikus játékokon.
- Az osztályok közötti tanulmányi versenyen elért eredményéért

A osztályok jutalmazási formái:

- szervezett, iskolán kívüli osztályprogram;
- a 12. évfolyam legjobb tanulmányi eredményét elért osztálya betűjelét és osztályfőnöke nevét réztáblán örökítjük meg az iskolában;

Ballagási jutalmazás

- legjobb tanuló díj
- legjobb tanulmányi eredményt elért osztály díj
- Kalokagathia-díj
- Veres Péter-díj
- sport díj
- művészeti díj
- Örökdiák Egyesület díjai

Jutalmazásra bármelyik tanári és iskolai közösség javaslatot tehet, írásban. Az iskolai díjakról az iskola vezetősége dönt. Az Örökdiák Egyesület díjairól a kiírásban foglaltak szerint döntünk. A jutalmazottak nevét az évkönyvben közzé tesszük.

Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai:

5–6. évfolyam: azokból a tárgyakból, amelyeknek délután szaktanár által vezetett foglalkozása van, olyan mennyiségű kötelezően elvégzendő feladat adható, amely ezen a foglalkozáson elvégezhető.

Azon tantárgyakból, amelyekhez nem kapcsolódik szervezett délutáni foglalkozás, legfeljebb fél órás felkészülést igénylő feladat adható.

A felsőbb évfolyamok otthoni felkészülése nem lehet aránytalanul megterhelő.

Ennek figyelemmel kísérése az osztályfőnök feladata, aki a diákok és szülők jelzéseit továbbítja az iskola vezetőségének.

A fentiekől eltérő mennyiségű feladat az iskolai szünetekre és a hétvégére sem adható.

A kötelező, kötelezően választandó és választható érettségi vizsgatárgyak

Középszinten

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- történelem
- angol nyelv,
- német nyelv,
- olasz nyelv,
- francia nyelv,
- orosz nyelv,
- spanyol nyelv
- fizika,
- biológia,
- kémia,
- földrajz,
- informatika,
- testnevelés,
- ének-zene,
- filozófia,
- etika,
- vizuális kultúra,
- latin nyelv.

Emelt szinten

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- történelem
- angol nyelv,
- német nyelv,
- olasz nyelv,
- francia nyelv,
- orosz nyelv,
- spanyol nyelv
- fizika,
- biológia,
- kémia,
- földrajz,
- informatika,
- testnevelés.

Érettségi vizsgát a helyi tantervi követelmények teljesítése esetén tehetnek a tanulók.

A középszintű érettségi vizsga témakörei

Minden tantárgyból „Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet” szerint.

Az előrehozott érettségi esetén a tantárgy további tanulásával kapcsolatos szabályok

Amennyiben a tanuló előrehozott érettségi vizsgát tett, vagy ennek előfeltételként osztályozóvizsgákkal teljesítette az adott tantárgy pedagógiai programban foglalt követelményeit, mentesül a tantárgy tanóráinak látogatása alól. Tanulói igény esetén az iskola lehetőségeinek függvényében szakköri foglalkozáson szinten tartást biztosítunk.

Az így felszabadult időben a könyvtárban tanulással tölti idejét

A nevelőtestület által fontosnak tartott további elvek, a tanítási órák keretében meg nem valósítható osztály- vagy csoportfoglalkozások

Tantermen kívüli tanórai foglalkozások:

- partneregyetemek (SE, ELTE, BME, PPKE) által kínált foglalkozások, előadások, gyakorlatok és rendezvények
- múzeumpedagógiai órák, állatkert látogatás, színház- és koncertlátogatás
- tanulmányi kirándulás, erdei iskola
- néptánc és zenei gála
- iskolagaléria
- szülői bemutatók
- kulturális és művészeti ünnepek eseményei
- testvériskolai kapcsolattal összefüggő események, utazások, táborok,
- művészeti fellépések és táborok itthon és külföldön
- sportversenyek rendezése és hazai és nemzetközi döntőkön való részvétel
- tanulmányi versenyek országos, területi és helyi fordulójának megrendezése, azokon való részvétel
- iskolai táborok itthon és külföldön

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Iskolánk feladatának tekinti, hogy olyan értékrendszert alakítson ki a diákságban, amelynek alapját képezi az élet, és így minden létező tisztelete. Ez az erkölcsi alapvetés pillérét képezi a természeti értékek megőrzésére, és azokkal harmonikus együttélésre való törekvést, továbbá magával vonja az emberi felelősségtudatot mind a természet, mind pedig saját élete, és a társadalom szempontjából.

Nevelési céljaink ahhoz igazodnak, hogy a diákok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához, amelynek része a testi és a lelki egészség, valamint célunk, hogy az egyén, a megszerzett értékrendszeréhez méltóan képes legyen a közösség, illetve, a társadalom felelős és aktív részesevé válni.

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása
- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése
- rendszerszemléletre nevelés
- holisztikus és globális szemléletmód kialakítása
- lokális és globális környezettudatosság kialakítása, az összefüggések felismertetése
- fenntartható fejlődésre nevelés, az elveivel való azonosulás elősegítése
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- az állampolgári – egyéb közösségi – felelősség felébresztése
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató eleminek keresése
- az egészséges életmód fontosságának megértetése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése
- az egészség és társadalom összefüggéseinek felismertetése
- a helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerése képességének kialakítása, fejlesztése
- jövőbetekintő gondolkodás fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképeség fejlesztése
- tevékenységre, aktív szerepvállalásra, közösségi tevékenységre, együttműködésre való nevelés

Egészségfejlesztési program

Helyzetkép

Az iskola, és az iskolai tárgyi feltételek az egészségnevelés szempontjából

Alagsor: Szekrények a ruhák, váltócipő (papucs), személyes tárgyak elhelyezésére

Aula: Világos nagy tér, zöldítési/virágosítási lehetőséggel. Az aulában, rendezvények, ünnepek, gálák, bemutatók, kiállítások, előadások, vetítések folyamatosan tarthatók.

Tantermek: 5-10. évfolyamon saját terem biztosított az osztályok számára, amit tisztán tartanak, otthonosan berendeznek a diákok, és személyes tárgyaikat, illetve az osztály értékeit őrzik. A termek világosak, több osztályteremben ergonomikus íróasztal-, és szék felszereléssel. Az osztályterekben asztali számítógép és projektor van.

Tornaterem: kettéválasztható, két fiú és két leányöltöző biztosított zuhanyzóval, mosdókkal, mellékhelyiséggel.

Egyéb helyiségek: környezeti vizsgálatokhoz alapfelszereléssel rendelkező laboratórium, diákönkormányzati szoba, orvosi szoba, pszichológus szobája, könyvtár, olvasóterem, zeneterem, kézműves foglalkozásokhoz szükséges felszerelést tartalmazó műhely, számítógépes laborok, konditerem, ebédlő és szintenként két helyen megfelelő felszereltséggel rendelkező mellékhelyiség.

Az iskola udvara: aszfaltozott labdarúgópálya, tenispálya, futópálya, kosárlabdapálya, távolugró pálya, zöld terület, homokos strandröplabda pálya

Az iskola környezete

A közelben mind a városi épített környezet, mind pedig a csendes falubeli utcák megtalálhatóak és tanulmányozhatóak, a számos természeti érték (pl.: Götés-tó, Róka-hegy) mellett. Az iskolai programoknak szerves része a közeli művelődési ház kínálata. Az iskola nagy hangsúlyt fektet Óbuda megismertetésére, közvetlen környezetünk tanulmányozására, melynek során, terepgyakorlatokon is részt vesznek a diákok.

Erőforrások:

Az egészségnevelés szempontjából elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással és külső intézményekkel, szervezetekkel jó munkakapcsolatot alakítsanak ki.

Nem anyagi erőforrások

- iskolán belüli együttműködés
  - tanárok
  - diákok
  - iskola pszichológus
  - védőnő, doktornő
  - szülők
  - nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak
- iskolán kívüli együttműködés
  - fenntartó
  - környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények (pl. múzeumok, állatkert, parkerdő, nemzeti park)
  - civil szervezetek
  - hivatalos szervek
  - iskola büfé
  - menza

Anyagi erőforrások

- fenntartó által biztosított havi keret
- alapítvány
- pályázat
- szülői támogatások

Megvalósított egészségnevelési tevékenységeink

- Az egészséges táplálkozás szabályainak oktatása természetismeret, biológia órán, és kapcsolattartás a partnerintézményekkel.
- A mindennapos testnevelés, testmozgás biztosítása.
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése, a testnevelés és az osztályfőnöki órák és iskolán kívüli foglalkozások, táborok keretében.
- Folyamatos személyiségfejlesztő foglalkozások, lelki gondozás az iskolapszichológus bevonásával.
- Drogprevenció témakörben előadás szervezése szülők számára.
- A bántalmazás és az iskolai erőszak megelőzése az osztályfőnöki órák keretében.
- A balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás oktatása osztályfőnöki és biológia órák keretében, illetve elsősegélynyújtó tanfolyamon a 10-12. évfolyamok részére. Ezenkívül az iskolaorvos segítségével az országos elsősegélynyújtó versenyre való felkészülés közben.
- A személyi higiéné tanítása és alkalmazása a mindennapi élet során osztályfőnöki, természetismeret és biológia órák keretében.
- Nyári táborok: Vízi túra, Kézműves tábor, Olvasó tábor, Erdélyi Turisztika tábor
- Téli táborok: sí tábor
- Tanulmányutak
- Csereprogram
- Túra szakkör
- Erdei iskola
- Kihívás napján való részvétel
- A 8. évfolyamig minden diáknak kötelező délutáni sporttevékenység helyi biztosítása
- 5–6. évfolyamon ebéd utáni szabadidős foglalkozás a szabadban)

Alapelvek, célok

Iskolánk feladatának tekinti, hogy a családdal együtt működve olyan értékrendszert alakítson ki a diákságban, amelynek alapját képezi az élet, és így minden létező tisztelete. Nevelési céljaink ahhoz igazodnak, hogy a diákok megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához, amelynek része a testi és a lelki egészség.

Célunk, hogy az egyén, a kialakult értékrendszerével képes legyen a közösség, illetve, a társadalom felelős, és aktív részesévé válni.

Pedagógiai célok

- az általános célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, és erkölcsi megalapozása
- érzelmi és értelmi környezeti nevelés
- tolerancia és segítő életmód kialakítása
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató eleminek keresése
- az egészséges életmód fontosságának megértetése
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése

- az egészség és társadalom összefüggéseinek felismertetése
- jövőbetekintő gondolkodás fejlesztése
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése
- tevékenységre, aktív szerepvállalásra, közösségi tevékenységre, együttműködésre való nevelés

Általános feladatok

- helyi egészségnevelési problémák feltérképezése
- helyi egészségvédelmi célok megfogalmazása
- alapvető egészségvédelmi, és egészségmegőrzési ismeretek átadása
- az egészségre káros szokások biológiai- élettani-pszichés összetevőinek megismertetése
- a környezeti nevelés eszköztárával értékes, egészséges, örömteli életre nevelés
- a fenntarthatósággal kapcsolatos feladataink tudatosítása a jövővel kapcsolatos felelősségérzet kialakítása
- a Föld jelenlegi környezetvédelmi problémáinak, és az ezek megoldására irányuló törekvéseknek a megismerése
- társas kapcsolatok, közösségek erősítése

Mindennapos egészségvédő feladatok:

- A pedagógus a diákkal való találkozás alkalmával megtekinti a tanulók ruházatát, tisztaságát, betegségekre utaló jelek, nyugtalanság, dekoncentrálttság jelei.
- Beszámolástól való félelem feloldása.
- Iskolai baleset megelőzés
- Beteggyanús tanulók orvoshoz irányítása
- Tanterem, folyosó tisztaságának megőrzése
- Az iskolai étkezés rendjének kialakítása
- Állandó tanácsadás az iskolaorvos és igény szerint a védőnő közreműködésével (higiéne, szexuális élet, fogamzásgátlás, abortusz, terhesség, nemi betegségek, daganatos betegségek – önvizsgálat, drog, alkohol, dohányzás, testsúlyproblémák, elsősegélynyújtási alapismeretek témakörökben)

Higiénés nevelés

- a tanulók higiénés állapotának ellenőrzése
- környezethigiénéiára való nevelés (felelősök választása: tisztaság, iskolakert, folyosó, nővénygondozás, állatgondozás)
- étkezés (kézmosás, szalvéta)

Lelki egészségvédelem

- Személyiségfejlesztő foglalkozások: A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése. A társas viselkedés szabályainak, normáinak elsajátítása.
- Önismeret fejlesztő foglalkozások
- A kedvezőtlen pszichés állapot mielőbbi felismerése, visszaszorítása korrigálása (ezek felismerése, a pedagógusok, a diákközösség, és az iskolapszichológus együttes feladata)

Elsősegélynyújtási alapismeretek elsajátítása

Az ismeretanyag elsajátítása osztályfőnöki, természetismeret és testnevelés óra keretében az iskolaorvos, és a védőnő segítségével és útmutatásai alapján történik.

- 5. osztályban a segélyhívás, a helyszínbiztosítás és az alapellátás (ájulás, orrvérzés, egyszerű sebek ellátása) a téma.

- 6. osztályban a természetismeret óra keretében a sebellátás, kötözés, törés elméleti alapjait tanítjuk. Testnevelés óra keretében pedig a gyakorlati ismereteket sajátítják el a tanulók.
- 7. osztályban az eddig tanultak ismétlése, majd a sérült állapotának felismerésével bővítjük a tudásukat.
- 8. osztályban az égési sérülések, a kullancscsípés, napszúrás és agyrázkódás ellátását tanulják.

Tennivalók beteg gyermekekkel:

- szülők értesítése, a közvetlen, gyors tennivalók egyeztetése (amennyiben az iskolaorvos rendel, hozzá kell irányítani a szülő értesítése mellett)
- kísérettel elhagyhatja a gyermek az iskolát
- adott esetben mentő értesítése

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Hagyományos tanórai foglalkozások

Az adott témához rendeljük hozzá a megfelelő egészségvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát milyen módon és módszerrel dolgozzuk fel. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségei mellett laborfoglalkozásokat is alkalmazunk, így tanulóink komoly elméleti és gyakorlati alapokat szereznek egészségük megóvása terén.

Az egyes tantárgyak egészségnevelési feladatai

Magyar nyelv és irodalom

- találják meg és ismerjék fel a gyerekek az értéket a művészetekben
- információkereső rendszerek és technikák
- szellemi tulajdon (jogok, idézet és hivatkozás)

Történelem

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak, és hat a gazdasági és társadalmi rendszer, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- forráskritika: az információk kritikus és szelektív kezelése
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat;

Idegen nyelv

- váljanak érzékennyé az egészséges életmód, és egészségvédelem fontosságára a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- ismerjék más országok egészségügyi, életmódbeli; jellegzetességeit

Matematika

- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- alakuljon ki bennük a rendszerben való gondolkodás képesség;

Fizika

- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzás, zaj, rezgés) egészségkárosítását;

- akarják, tudják a káros hatások kibocsátásának csökkentését elérni;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;

Biológia

- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- legyenek tisztában az emberi test működésével, és működési zavaraiival
- ismerjék meg az egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- legyenek tisztában azzal, hogy az egyes egészségügyi problémák esetén hogyan, és hol kaphatnak segítséget
- értsék meg az egészség és az életmód szoros kapcsolatát
- legyenek tisztában a nem megfelelő életmód (alkohol, dohányzás, drog, stressz, elhízás) egészségkárosító következményeivel
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat
- ismerjék az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait, teendőit oktatása

Kémia

- rendelkezzenek elegendő ismerettel a vegyszerek és különböző kémiai anyagok biztonságos használatához, legyenek tisztában azzal, hogy milyen anyagok károsak az egészségre

Földrajz

- ismerjék más országok egészségügyi, életmódbeli; jellegzetességeit
- tudják értelmezni, hogyan hat a gazdasági és társadalmi rendszer, az életmódra, a közösségi normák alakulására

Filozófia

- legyenek képesek megismerni a törvényszerűségeket és csak az azok által adott lehetőségekben belül akarjanak változtatni az emberiség érdekében;
- ismerjék a különböző filozófiai irányzatok elképzelését test és lélek viszonyáról

Etika

- Tartsák értékesnek saját és embertársaik életét, tartsák tiszteletben a különbözőségeket

Ének

- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;

Rajz és vizuális kultúra

- legyenek képesek alkotásokat létrehozni az egészségnevelési témaköröknek megfelelően;
- találják meg és ismerjék fel a gyerekek az értéket a művészetekben

Tánc és dráma

- találják meg és ismerjék fel a gyerekek az értéket ezekben a művészetekben
- fedezzék fel a zene közösségteremtő szerepét

Testnevelés

- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- fejlődjön ki életre szóló igényük a rendszeres mozgásra;
- értsék meg a rendszeres testmozgás fontosságát, és egészségmegőrző szerepét

Nem hagyományos tanórai foglalkozások

- Drogprevenációs foglalkozások az iskolapszichológus segítségével
A nevelési-oktatási intézmény saját pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottján kívül csak olyan, a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban nem álló szak-

ember vagy szervezet programjait, alkalmazásában álló munkatársát vonhatja be tanórai vagy gyermek, tanuló részére szervezett egyéb foglalkozás vagy egyéb egészségfejlesztési és prevenciók tevékenység megszervezésébe, aki vagy amely rendelkezik minőségbiztosított egészségfejlesztési, prevenciók programmal és az egészségpolitikáért felelős miniszter által kijelölt intézmény szakmai ajánlásával.

A nevelési-oktatási intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciók programokat kiválasztja.

A nevelési-oktatási intézményekben megvalósuló teljes körű egészségfejlesztés minőségbiztosítási keretrendszerét az egészségfejlesztésért felelős országos intézet dolgozza ki, melyet az iskolánk alkalmaz.

Tanórán kívüli programok

- sportversenyeken való részvétel
- DÖK napunk (DÖNCI) erősíti a diákok személyes elkötelezettségét az iskola és annak hagyományai iránt és fejleszti toleranciájukat.
- a táborok során a testmozgás elősegítése

Módszerek

- játékok
  - Vetélkedők, versenyek, megmérettetések
  - Szituációs játékok
- riport módszer
  - Kérdőíves felmérés
  - Direkt riportok
  - Fotóriport
- projekt módszer
- terepgyakorlati módszerek
  - Táborok
  - Célzott megfigyelések, mérések
- közösségépítés
  - Csoportszervezés az egészségügyi nevelés érdekében
- művészi kifejezés
  - Vizuális művészet a környezeti nevelésben
  - Irodalmi alkotások
  - Zeneművészet
  - Fotóművészet
  - Táncművészet
  - Népművészet
  - Esztétikai érzékenység és élmény fejlesztése
  - A tanulók önkifejezése a művészetek nyelvén

Taneszközök

- Sporteszközök
- Internet-hozzáférés
- Egészségneveléssel kapcsolatos ismeretterjesztő és szakkönyvek, illetve kiadványok
- Szakmai-módszertani kiadványok

Eszközök:

- multimédiás segédanyagok, videofilmek, Internet-hozzáférés és az ezek használatához szükséges hardverek (laptop, projektor, interaktív tábla)
- mikroszkópok (lehetőség szerint sztereó-mikroszkóp is legyen közte), digitális és tükör-reflexes fényképezőgép, videokamera
- transzparens- és diasorozatok, faliképek, plakátok

Kommunikáció**Iskolán belül**

A tantestület tagjainak felkészítése történjen meg az egészségnevelési program kidolgozása után. Ez továbbképzésekkel, előadásokkal, egészségnevelési programokba való bevonásukkal érhető el.

A diákokat faliújságon, iskolarádión, illetve személyes kapcsolattartáson, tanórákon keresztül tájékoztatjuk az aktualitásokról.

A diákok kiselőadások tartásával, házi dolgozatokkal mutatják be tárgyi hozzáértésüket és ezzel fejlesztjük magabiztosságukat, kiállásukat. Iskolánk évkönyve biztosítja, hogy diákjaink és azok szülei, ill. partnereink megismerjék az év folyamán elért eredményeinket és szemezgethessenek az elkészült munkákból.

Iskolán kívül

Az iskolában történt eseményekről a helyi televízió illetve havi lap ad információt esetenként a kerület számára.

Értékelés

A folyamatos értékelés minden hatékony program alapvető eleme. Fontos, hogy az értékelési folyamatról tájékoztatni kell az érintetteket, a tanulókat.

Az értékelés célja:

- a program hatékonyságának meghatározása;
- a tantervi tartalom egységének és értelmes sorrendiségének ellenőrzése;
- annak meghatározása, hogy a tanulók hogyan dolgozták fel a tapasztalatokat, hogyan reagáltak azokra és miképp hatottak rájuk;
- a tanárok és diákok hogyan fogadták az új tanítási stratégiákat, illetve tanulási tevékenységeket;
- a program költséghatékonyságának meghatározása;
- a tanárokat, az iskola vezetését, az iskola épületét vagy az egész körzetet érintő szolgáltatások meghatározása, megtervezése, javítása,
- a közvélemény – a tanulók tevékenységének eredményeképp bekövetkezett – változásának meghatározása;
- szerezenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok együttműködéssel történő kezelésében és megoldásában;

Az eredményesség vizsgálatára alkalmazandó módszerek:

- kérdőív
- különböző megfigyelések
- nyomon követő rendszer
- egyéni vagy csoportos beszélgetések

Értékelő jelentés tartalma:

- célok

- tevékenységek
- elért eredmények
- következtetések
- javaslatok

A gimnázium könyvtár-pedagógiai programja

Alapelvek

„Az iskolai könyvtárnak nemcsak könyvtár-pedagógiai céljai vannak, hanem általában vett pedagógiaiak is, hiszen az iskola részeként működik, így elmondható, hogy a 18 éven aluliak fejlesztése, tanítása a legfőbb célja.”

„Az iskolai könyvtár célja, hogy gyűjteményével és szolgáltatásaival az iskola információs forrásközpontjaként működjön, kiszolgálja és részt vegyen az iskola nevelő-oktató tevékenységében, akár más könyvtárak szolgáltatásai, dokumentumai elérésének biztosításával. Ehhez kapcsolódó rész célja, hogy a könyvtárhasználati ismeretek eszköz-jellegűvé válásához szükséges tapasztalati és gyakorlati lehetőséget biztosítsa minden tanuló számára.”

„Kiemelten fontos feladata az olvasás fejlesztése, mint a személyiségfejlesztés egyik fontos eszköze.” „Az iskolai könyvtár céljaihoz tartozik, hogy egyfajta mintaként szolgáljon egyéb könyvtárak használatához, reprezentálja mindazt, amivel a tanulók más könyvtárakban szembekeverülnek”

Az iskolai könyvtáraknak és szolgáltatásainak az a célja, hogy segítse a személyiség aktivitását, sokoldalú, differenciált képzsét az önkészség kialakításával, az önképzés eszközeinek elsajátításával.

Célja továbbá, hogy lehetővé tegye a csoportos és egyéni munkát, tehát a tanulás helyszínéül, ideális esetben tanulási forrásközpontként is működjön, megteremtse egyfajta tanulási környezetet és biztosítsa az információhoz való hozzájutást.

Fontosnak tartjuk, hogy az iskolai könyvtár barátságos légkörével, felszerelésével és könyvtári szolgáltatásaival egyfajta találkozási pontot jelentsen mind a diákok, mind a tanárok számára és könyvtári szolgáltatásai vonzóak legyenek az olvasók számára.

Az iskolai könyvtár közösségi tér, ilyen értelemben a szabadidő kulturált eltöltésének színtere. Ennek értelmében teret biztosítunk vetélkedők, beszélgetések megtartására, projektfeladatok együttes kidolgozására, sakkra, és egyéb csöndes, mások munkáját nem zavaró társasjátékokra.

Az iskolai könyvtár az esélyegyenlőség megteremtésének is helyszíne, amennyiben minden tanuló által elérhető állományával áll az információt keresők rendelkezésére.

A könyvtár-pedagógia minden tudományterülettel – ill. az azt oktató tantárggyal – kapcsolatba hozható, hiszen mindegyik a tanítási-tanulási folyamat által lehet a tartalma. Ennek megfelelően fontos, hogy a könyvtár-pedagógia helyet kapjon már tárgyakban is, mint egy lehetséges oktatási módszer és eszköz. Cél az összekapcsolható és felhasználható területek integrálása a korszerű tanítási szemlélet célrendszerébe.

Az iskolai könyvtár küldetése

Az iskolában tanított tantárgyi tartalmak, és célok megvalósításához szükséges korszerű forrásközpont kíván lenni, ami folyamatos olvasmány- és kulturális programajánlókval színesítene az iskola kínálatát.

Jövőkép

A könyvtári szolgáltatások bővítése, mindenkor követelményekhez való igazítása a legfontosabb feladat. Ehhez szükséges a korszerű ismerethordozók beépítése, feltárása és folyamatos használatának kialakítása.

A könyvtár saját Facebook oldallal rendelkezik.

A KTE javaslatának megfelelően a jövőben növelni kívánjuk a könyvtárhasználati, valamint a szaktárgyakhoz kapcsolódó könyvtári órák számát, igény szerint.

A könyvtár-pedagógiai tevékenység

„A könyvtár-pedagógia a tanuló személyiségének fejlesztésére törekszik az olvasás, informálódás tájékozódás során, készség kialakítása az írásban rögzített kultúra befogadására.”

A könyvtárosok pedagógiai célkitűzések által meghatározott szemléletmódja, munkája, és az annak alárendelt tevékenység szervezése, tervezése.

A könyvtárban vagy könyvtári dokumentumok felhasználásával való ismeretszerzéssel, ismeretközléssel foglalkozó elmélet és gyakorlat, a könyvtár gyűjteménye, szolgáltatásai és a használói közötti közvetítő tevékenység ismertetése, végső soron a könyvtárhasználóvá nevelés.

A könyvtár-pedagógiai tevékenység során a használókkal meg kell ismertetni az iskolai könyvtár rendjét, szolgáltatásait, valamint azt, hogy kiként tud az olvasó igényeinek megfelelő információhoz jutni. Fontos megtanítani az információ kritikus és szelektív kezelését.

Közvetlen célja a dokumentumok és szolgáltatások sokoldalú, gyakorlatias megismertetése, végső soron a könyvtárhasználóvá nevelés.

Fejlesztési célok, követelmények

„A nyolc évfolyamos gimnázium kerettantervében a bevezetésben és a fejlesztési területeken célként és kívánalomként jelenik meg az önálló és eredményes tanulási módszerek elsajátítása, a tájékozódás a könyvtárban, az önálló információszerzés és feldolgozás képessége.”

5-8. évfolyam

Az alsó tagozaton elsajátított könyv- és könyvtárhasználati alapokra építve az olvasás igényének felkeltése mellett a korosztálynak megfelelő tájékozódási ismeretek megtanítása, az információkeresés szempontjai, az eligazodás és a szelektációs képesség kialakítása, katalógushasználat, kézikönyvhasználat, az írás, a könyv és a könyvtártörténet alapjai.

9-12. évfolyam

Nagy könyvtári katalógusok és információs rendszerek használata. Eligazodás a bibliográfiákban, recenziókban, annotációkban. Irodalomjegyzékek, bibliográfiák összeállítása. A fakultációkhoz kapcsolódóan: az adott témát felölelő legfontosabb információs források (könyvtárak, internetes katalógusok, internetes adattárak elérhetősége, használata. Szelekció az információk között. A források alkotó felhasználására való képesség kialakítása. A különféle dokumentumokból megszerezhető önálló ismeretszerzés képességének kialakítása és gyakoroltatása. A könyvtári rendszer, és típusok ismertetése.

A könyvtárhasználati órák

A tantervbe illesztett könyvtárhasználati órák helyszíne az iskolai könyvtár.

A könyvtárhasználati órák a magyar nyelv és irodalom, valamint az informatika tantárgy keretében valósulnak meg.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében évente min. 2 könyvtárhasználati órát tart a könyvtárostanár.

Az informatika tárgy keretében a belépő osztályokban évente 2 óra a könyvtárhasználat-tan.

Kérésre a könyvtárostanár bármilyen tárgyból előkészíti a szaktanár által megtartott könyvtárhasználati órát, valamint ezek lebonyolításában segítkezik.

A tantárgyi versenyekben, az iskolai tevékenységekben a könyvtár a maga lehetőségeivel részt vállal.

Előzetes megbeszélés alapján a könyvtárostanárról kérésre más szaktárgy óráján is a szaktárgynak megfelelő információs ismereteket előadja.

Könyvtárhasználati órák évfolyamonként

5. évfolyam

Évente 4 óra (2 magyar nyelv és irodalom, + 2 informatika)

A tanuló tudjon eligazodni a könyvtárban. Ismerje annak rendjét, a kölcsönzés módját, az alapvető szabályokat, a házirendet. Tudjon keresni a könyvtári katalógusban. Ismerje az alapfogalmakat: szakrendi jel, tárgyszó, szakirodalom. A tananyaghoz kapcsolódóan ismerje meg az első írásformákat, és azok fejlődését a betűírásig.

1. óra: tájékozódás a könyvtárban: helyismeret, a könyvtár rendje, könyvtári házirend, a szolgáltatások ismertetése

2. óra: A könyvtár részei: szépirodalom – szakirodalom, a könyvtári betűrend

3. óra: A szakrendi elrendezés: Az Egyetemes Tizedes Osztályozás, a katalógusok

4. óra: írástörténet: a kézirástól a betűírásig

6. évfolyam

Évente 2 óra a magyar nyelv és irodalom tantárgy keretében

Ismerje meg a tanuló a legfontosabb általános kurrens és a régebbi kézikönyveket. Tudja, melyiket mire érdemes használni, és tudjon eligazodni használatában. Ismerje meg az ezekre vonatkozó alapfogalmakat.

1–2. óra: kézikönyvhasználat: lexikonok, enciklopédiák, szótárak és egyéb adattárak ismertetése és használata, szövegek gyűjtése

7. évfolyam

A tanuló tudja megkülönböztetni a különféle információk szintjeit, és az ahhoz kapcsolódó információs forrásokat. (mit, hol keresünk?) Az információk szelektálása tartalmuk és frissességük alapján. Felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására, az információszerezés kibővülő lehetőségeinek használatára, az információk elérésére, kritikus szelekciójára és feldolgozására. A forráshasználat etikai szabályainak elsajátíttatása és a normakövetés követelményének elfogadtatása. A tanuló ismerje meg és tartsa be a számítógépes munka szabályait.

1. óra: Az információkeresés módjai, információ és kommunikáció

2. óra: a nyomtatás megjelenése (az első egyetemek)

8. évfolyam

A tanuló ismerje meg a legfontosabb általános periodikákat, szövegek gyűjtése, jegyzetelési technikák.

Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátíttatásával tudatos, biztos használói magatartás kialakítása.

1-2. óra: A periodikák jellege, ismertetése, használata

A gimnáziumi évfolyamok

Alapelvek

Az önművelés, a szellemi munka technikája

A tanuló ismerje és tudja kiválasztani a megfelelő könyvtári eszközöket iskolai feladatai és egyéni problémái megoldásához. Legyen képes hagyományos dokumentumokból és modern ismerethordozókból információt meríteni, felhasználni és a forrásokat megjelölni. Tudjon több forrás együttes felhasználásával a könyvtári eszköztár igénybevételével (katalógusok,

bibliográfiák, kézikönyvek) kiselőadást, tanulmányt, irodalomajánlást, bibliográfiát összeállítani. A megszerzett információkat legyen képes elemezni, rendszerezni és róluk írásban vagy szóban beszámolni. Ismerje a szellemi munka technikájának etikai normáit (idézetek, hivatkozások, utalások, forrásmegjelölés). Iskolában szerzett ismereteit, tanulási-önművelési kultúráját rendszeresen bővítse iskolán kívüli információszerzési csatornák útján (könyvtár, médiák, művelődési, művészeti, tudományos intézmények). Gyűjtse össze könyvtári dokumentumok felhasználásával alkotói életutak legjellemzőbb állomásait. Tudja használni különböző dokumentumok tájékoztató apparátusait (mutatók, tartalomjegyzék, képek, fejezetcímek).

Fontos megtanítani az információ kritikus és szelektív kezelését, valamint a szakszerű hivatkozást és a szellemi tulajdon védelme alá eső információkkal való bánást.

Az eszköztudás

Az önálló ismeretszerzés és az elsajátított tudás alkalmazását teszi lehetővé – tantárgyi értelemben – tantárgyak közötti tudás ilyen pl. a könyvtárhasználati ismeretek is. Főbb elemei: általános könyvtárhasználati ismeretek; a könyvtár rendje, használata, a könyvtári rendszer; dokumentumismeret, (a dokumentumtípusok tartalmi és formai megismerése, az ezzel kapcsolatos technikák elsajátítása); a könyvtári tájékoztató eszközök használatának elsajátítása a dokumentumok gyors eléréséhez; a szellemi munka technikája (a különböző forrásokból szerzett információk feldolgozásának, alkalmazásának műveletsora).

Könyvtárhasználati kompetenciák kialakítása

A könyvtárhasználati tudás eszközjellegű beépítése a tanulók tantárgyi képzésébe, a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerzésbe és feldolgozásba.

Ismerje meg a tanuló és használja az iskolai vagy más könyvtár (közművelődési, szak-) állományát és szolgáltatásait. Igazodjék el a médiatárak, információs központok gyűjteményében. Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített önálló ismeretszerzést, fejlessze beszédkultúráját, műveltségét, tanulási-önművelési szokásait, rendszeres olvasással és könyvtárhasználat-tal. Vegye igénybe a tömegművelődés adta önművelési lehetőségeket.

Dokumentumismeret,- és használat

Ismerje meg a tanuló és rendszeresen használja az adott műveltségterület nélkülözhetetlen alapidokumentumait (általános és szaklexikonok, enciklopédiák, kézikönyvek, szótárak, összefoglalók, gyűjtemények, gyakorlókönyvek) és modern ismerethordozókat (AV, számítógépes programok, CD, multimédia). Tanulmányozza a könyvtárban található gyermek- és felnőtt lapok, magazinok és szakfolyóiratok rovatait (sajtófigyelés). Tudja használni a megismert dokumentumok tájékoztató apparátusát (tartalom, előszó, mutatók). Ismerje és használja a közhasznú információs eszközöket és forrásokat (internet, fax, cím- és adattárak, statisztikák, menetrendek, telefonkönyvek, névtárak). Figyelje a különböző médiákban megjelent könyv-, video-, CD-újdonságokat, tájékozódjon hagyományos és modern információs csatornák ajánlataiból. Az eszköztudás az önálló ismeretszerzés és az elsajátított tudás alkalmazását teszi lehetővé.

A könyvtári tájékozódás segédeszközeinek ismerete és használata

Ismerje meg és rendszeresen használja a szaktárgyi kutató-gyűjtő munkához nélkülözhetetlen kézikönyvtári forrásokat (lexikonok, szótárak, adattárak, forrásgyűjtemények, összefoglalók). Gyakorolja a lexikonok és kézikönyvek használatát olvasás közben (szócikk, élőfej, mutatók). Készség szinten tájékozódjon tankönyvekben, munkafüzetekben, forrás- és szemelvénygyűjteményekben, antológiákban, a tartalomjegyzék, a fejezetek és a mutatók alapján. Gyakorolja a könyvtári eszköztárra épített irodalomkutatást, anyaggyűjtést (jegyzetelés, lényegkiemelés, cédulázás), forráselemzést, önálló információszerzést. Irodalomkutatáshoz,

anyaggyűjtéshez bibliográfia, tanulmány, kiselőadás összeállításához használja a könyvtár katalógusait, bibliográfiáit és számítógépes adatbázisát. Legyen képes többlépcsős referens-kérdések megoldására a teljes könyvtári eszköztár felhasználásával.

9. évfolyam

A belépő osztályoknál 4 óra, a nyolc évfolyamos képzésű osztályoknál 2 óra

A belépő osztályoknál: évi 4 óra

1–2. óra: Tájékozódás a könyvtárban: helyismeret, a könyvtár rendje, könyvtári házirend, a szolgáltatások ismertetése. A könyvtár részei: szépirodalom – szakirodalom, a könyvtári betűrend

3–4. óra: A rendszerezés igénye, módjai, könyvtártörténet

A nyolc évfolyamos oktatás 9. évfolyamánál:

1–2. óra: A rendszerezés igénye, módjai, könyvtártörténet

10. évfolyam

1. óra: Hogyan tájékozódjunk a információk sokaságában? 1. rész (bibliográfiák, könyvtári katalógusok, adatbázisok, szövegek gyűjtése, jegyzetelési technikák, anyaggyűjtés)

2. óra: Gyakorlati munka: egy házi dolgozat bibliográfiájának szabályos összeállítása

11. évfolyam:

1. óra: Hogyan tájékozódjunk az információk sokaságában? 2. rész (bibliográfiák, könyvtári katalógusok, adatbázisok)

2. óra: Ajánló és referens-bibliográfiák összeállítása

12. évfolyam

A rendszeres könyvtárhasználat technikájának kialakítása, ami elkerülhetetlen az élethosszig tartó tanulás képességének kialakításában.

1-2. óra: A kötelező, valamint a választott felvételi tárgyak legfontosabb kézikönyvei, internetes adatbázisai, könyvtárai.

Tanesszközök:

A törvény előírásainak megfelelő könyvtár: a szakmai követelményeknek megfelelő összetett és feltárt, jól fejlesztett kézikönyvtárral rendelkezik. A tájékozódást applikációs táblák segítik. Rendelkezik videofelvételekkel, audio- és videokazettákkal, CD-lemezekkel. Utóbbiakat a *Stúdió* őrzi és tartja nyilván.

A tankönyvtár külön gyűjteményt képez. Ebben az iskolában használt tankönyvek, feladatgyűjtemények, munkafüzetek és a tanári kézikönyvek találhatóak.

Rendelkezik megfelelő példányszámú és szintű segédkönyvvel.

Rendelkezik napilapokkal és az általános tájékozódást segítő folyóiratokkal.

Rendelkezik folyamatosan frissített integrált könyvtári szoftverrel (Szirén program).

Megfelelő technikai háttér áll rendelkezésére: fénymásoló, fénymásolópapír, festék, oktatóprogramok, adatbázisok, Internet kapcsolat és megfelelő számítógépek, nyomtató, interaktív tananyag, szkennerek, hangfalak, fahallgatók.

Tevékenységi formák, eljárások, módszerek:

A könyvtári munkát igénylő tantárgyi témák feldolgozása közben a diákok megismerik az adott szaktárgy intézményes, és dokumentált forrásait, és megtanulják az információk összegyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének és bemutatásának technikáit és módszereit. Mindebből az következik, hogy a könyvtár, - mint eszköz - felhasználása nem elsősorban a

megtanult tantárgyi ismeretek további bővítését, hanem a tudáshoz vezető kreatív, fejlesztő célú módszerek, a szellemi munka technikai elsajátítását szolgálja.

Tanulói tevékenységtípusok:

- Szaktárgyi tematikus gyűjtőmunka – egyéni és csoportos formában.
- Irodalom-, illetve forrásjegyzék összeállítása megadott témához. (kiselőadások, tantárgyi versenyek, ünnepélyek, kirándulások, intenzív hét anyaga, életutak bemutatása)
- Komplex, több tantárgyat érintő probléma bemutatása során a könyvtári információ feldolgozása.
- Sajtófigyelés aktuális társadalmi problémákról, iskolaújság stb.

Ellenőrzés, értékelés

- 5-12. évfolyam egyaránt: gyakorlati feladat megoldása az órai elmélet alapján.
- A magyar nyelv és irodalom tantárgyból, valamint informatikából külön érdemjeggyel történik az értékelés.

Alkalmazott módszerek

- Tanári bemutatás, magyarázat: frontális munka
- Projektek készítése, bemutatása: csoportfoglalkozás
- Tanulói kiselőadás: egyéni munka
- Tanít: a könyvtárhasználati órákon az iskolai könyvtáros/könyvtárostánár

Szakórákon:

- Könyvtárhasználati ismeretek alkalmazása a szakórán
- Szintér: iskolai könyvtár (az iskolai könyvtáros csak a helyszínt és az eszközöket biztosítja)
- Tanít: a szaktanár
- Módszerek: az előbbieik szerint

Készítette: a Békásmegyeri Veres Péter Gimnázium nevelőtestülete

---